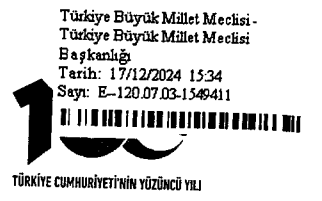




T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı



Sayı : E-72079556-610-14105920

ACELE

Konu : Soru Önergeleri (7/18955)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/18955
6242

İlgi : 11.11.2024 tarihli ve 1527904 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İstanbul Milletvekili Sayın M. Satuk Buğra KAVUNCU tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/18955 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/18955 Cevap Metni (3 Sayfa)



**İstanbul Milletvekili Sayın M. Satuk Buğra KAVUNCU'ya Ait 7/18955 Esas Numaralı
Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Bakanlığımız tarafından çocuklarımızın ve gençlerimizin sağlıklı gelişimini temin etmek amacıyla, çocuklarımızın üstün yararı ilkesi doğrultusunda risklere karşı güçlü ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımızca çocuklarımızın sosyal ve ekonomik yönden güçlendirilmesi, kurum bakımına alınmadan ailesi yanında desteklenmesi amacıyla Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) Hizmeti yürütülmektedir. Ailelere sağlanan SED Hizmeti ile çocuklar öz aile veya yakınları yanında desteklenmekte, aile birliği ve bütünlüğü korunmaktadır.

Bununla birlikte hizmetten yararlanan ailelerden istihdama katılabilecek durumda olanların İŞKUR meslek edindirme kurslarına yönlendirilerek kendi hayatlarını sürdürebilecekleri iş ve meslek edindirilmelerine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

SED Hizmeti ile çocuklar için ekonomik destek sağlanması yanında alanda çalışan meslek elemanları tarafından ailenin ihtiyaç duyduğu konularda psikososyal müdahale de yapılmaktadır.

Yapılan inceleme ve değerlendirme sürecinde aile içinde tespit edilen sorunların çözümü amacıyla mesleki çalışmalar yapılmaktadır. Aile içi sorunların çözülmesi, ailenin ve çocuğun çevreye uyumu, çocuğun okula uyumu ve eğitime devamı, kriz durumundaki kişilere psikososyal destek sağlamak, ailelerin ebeveynlik becerilerinin artırılması vb. konularında mesleki müdahalede bulunmaktadır.

Ayrıca SED Hizmetinin etkinliğini artırmak, ailelerde çocuk ile ilgili farkındalık oluşturmak, çocuklara okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak amacıyla 2017 yılında başlatılan "SED Hizmetinin Etkinliğinin Artırılması (Okul Destek) Projesi" kapsamında 81 ilde SED Hizmetinden yararlanan ortaokul ve lise çağında bulunan çocukların sosyal, kültürel, sportif ve akademik faaliyetlerden faydalandırılması sağlanmaktadır.

Proje ile çocukların boş zamanları, gelişimlerini destekleyecek şekilde yapılandırılmakta, boş vakitlerinde olumsuz ortamlardan /sosyal çevreden ve bunların barındırdığı risklerden korunmaları ve toplum kaynaklarına erişim konusunda fırsat eşitliği sağlanmaktadır.

Ayrıca ihtiyaç duyulan vakalarda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereği danışmanlık, eğitim ve sağlık tedbiri alınabilmektedir.

SED Hizmetine ihtiyaç duyan hanelere, doğrudan çocuklarımızın aile bütünlüğü içerisinde korunması, sağlıklı gelişimleri ve eğitim yaşantılarının desteklenmesi amacıyla Bakanlığımız tarafından çocuk odaklı 17 sosyal ve finansal destek programı uygulanmaktadır. (Aile Destek Programı (Çocuk Bileşeni ile Artırımlı), Doğum ve Çoklu Doğum Yardımı, Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) Programı, Asker Çocuğu Yardımı, Öksüz Yetim Çocuk Yardımı, Genel Sağlık Sigortası Prim Ödemeleri, Şartlı Sağlık Yardımı, Engelli Çocuklara Bakım Verilere Yönelik Evde Bakım Aylığı, Engelli Aylığı, Şartlı Eğitim Yardımı, Ücretsiz Ders Kitabı Desteği, Eğitim Materyali Yardımı, Öğrenci Barınma-Taşıma- Yemek Yardımı, Engelli Öğrencilerin Ücretsiz Taşınması, Yabancılarla Yönelik Şartlı Eğitim Yardımı, Ana Okulu/Ana Sınıfı Destek Programı, Eğitim Destekleri Kapsamında Ulaşım Yardımı)

Öte yandan eğitim materyali, ücretsiz ders kitabı, engelli öğrencilerin ücretsiz taşınması, öğrenci barınma, taşıma ve yemek yardımı, öğrencilerin ulaşım giderlerine yönelik yardımlar ve öğle yemeği yardımı gibi pek çok yardım programı ile de çocuklarımız desteklenmektedir.

Bakanlığımızca “Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı” çerçevesinde ve “çocuk işçiliğine sıfır tolerans” ilkesiyle yetki ve sorumluluğumuzda bulunan alanlarda yürütülen çalışmalar etkin bir şekilde sürdürülmektedir.

Bu kapsamda Bakanlığımızca her ilde Çocuklar Güvende Ekipleri oluşturulmuş ve ekipler aracılığıyla risk altındaki çocuklara yönelik tespit, yönlendirme ve izleme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca Çocuklar Güvende Ekipleri; çocuk işçiliği ile mücadelede öncü ve koordinatör kurum olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından Bakanlığımıza bildiri yapılan çocuklara yönelik hızlı bir şekilde eğitim, sosyal hizmet, sosyal yardım ve her türlü rehberlik hizmetlerinin verilebilmesi amacıyla da faaliyet göstermektedir.

Ekipler tarafından alan taramaları, çocuklarla mesleki çalışmalar, hane ziyaretleri, ailelere yönelik rehberlik faaliyetleri, eğitim kurumları ziyaretleri gerçekleştirilmektedir. Yapılan alan taramaları neticesinde çocuk ve ailenin uygun sosyal hizmet modeline veya destek ve yardımlara yönlendirilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca çocuğun ailesine rehberlik hizmeti verilmekte, gerekli görüldüğü takdirde aile hakkında adli işlem başlatılabilmekte, gerek görülmesi halinde çocuk kurum bakımına alınabilmektedir.

Ek olarak, Bakanlığımız koordinesinde çocuk haklarının etkin bir şekilde uygulanması ve koordinasyonunun sağlanması için “2023-2028 Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı” hazırlanmış ve 2023 yılı Nisan ayında yürürlüğe konulmuştur. Belge doğrultusunda çocuk işçiliğine ilişkin somut stratejik amaç, hedef ve eylemler düzenlenmiştir.

Ayrıca, Cumhurbaşkanlığı İcraat Programı V. 180 Günlük Eylem Planı kapsamında “22 ilde kırsal bölgelerde çocuklar için koruyucu ve önleyici hizmetler hakkında bilgilendirme yapılması ve ihtiyaçların belirlenmesi” eylemi hayata geçirilmiştir.

Çalışmada ekipler tarafından ziyaret edilen köylerde aileler ve çocukların yanı sıra muhtarlar, okul idarecileri, belediye görevlileri ve imamlarla da görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma büyükşehirler dışındaki 51 ilde yaygınlaştırılmıştır.

Bakanlığımızca çocuğa yönelik her türlü istismarla etkin mücadele edilmektedir. Hiçbir çocuğun istismara uğramaması için çalışmalarımız devam etmektedir.

Ülkemizdeki evlilik yaşına ilişkin hükümler 4721 sayılı Medeni Kanunun 124 üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Evlilik yaşı ile ilgili veriler, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi’nden (MERNİS) elde edilmekte, ilgili istatistikler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından belirli dönemlerde yayımlanmaktadır.

Bakanlığımız çalışmaları sonucunda, yıl bazında evlenme oranlarındaki güncel değişimler ve iyileşme oranları TÜİK verilerine yansımış olup belirli dönemlerde yayımlanan istatistiklerde ilgili verilere ulaşılabilmektedir.

Erken yaşta evliliklerle mücadelemiz ilgili taraflarla eşgüdüm içerisinde sürdürülmektedir. 2002 yılında erken yaşta evlendirilen kız çocuklarının toplam evlilikler içindeki oranı yüzde 7,3 iken 2023 yılına gelindiğinde yüzde 75’lik bir düşüş gerçekleşmiştir.

Bakanlığımızın politika önceliklerinden biri olan erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele çalışmaları 2017 yılından beri yerel politika belgeleriyle güçlendirilmektedir. Erken

yaşıta ve zorla evlilikleri ortaya çıkaran sebepler yerele özgü olabildiği için yerel unsurların katkı ve katılımları sorunun çözümünde etkili olabilmektedir.

Bu kapsamda, TÜİK verilerine göre erken yaşıta evlilik sayılarının Türkiye ortalamasının üstünde olduğu illerde İl Eylem Planı çalışması gerçekleştirilmektedir. 2017-2019 yıllarında 19 ilde, 2022 yılında 4 ilde, 6-7 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından 5 ilde, 2024 Mayıs ayında Batman ilinde yürürlüğe giren Eylem Planı ile toplam 29 İl Eylem Planı olmuştur.

İl Eylem Planları ile bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları yapılmasına yoğunlaşmakta, ayrıca kız çocuklarının güçlendirilmesi, erken yaşıta evliliklerin araştırılması, görsel yazılı materyal hazırlanması, kız çocuklarının rol model kadınlarla buluşmaları gerçekleştirilmektedir.

6 Şubat depremleri ardından 81 İl Müdürlüğümüzde depremzede vatandaşlara yönelik erken yaşıta ve zorla evlilikler kapsamında farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Verilen eğitimlerle bugüne kadar binin üzerinde kamu personeline ulaşılmıştır.

UNICEF ile ortak çalışma planımız kapsamında, erken yaşıta ve zorla evlilik olgusunun çeşitli boyutlarda yaşandığı ülkelerde uygulanan iyi uygulama örnekleri incelenip, politikalarımıza temel teşkil etmesi amacıyla raporlanmasına yönelik bir proje yürütülmüştür.

“Erken yaşıta evliliklerin önlenmesi” proje amaçlarından biri olan “Türkiye’de Çocuk Haklarının Desteklenmesi için Teknik Yardım Projesi” kapsamında eğitim materyalleri toplumun farklı kesimlerine dağıtılıp, infografik film ile alanında başarılı rol model kadınların yer aldığı kamu spotu hazırlanmıştır.

12-13 Eylül 2024 tarihinde BM Kadın Birimi ile iş birliğinde “Erken Yaşıta Evliliklerle Mücadele Ekseninde Roman Çalıştayı” gerçekleştirilmiştir.

Bu çerçevede, Bakanlığımıza intikal eden çocuğun ihmali ve istismarı ile ilgili herhangi bir bilgi veya ihbarda anında harekete geçilerek çocuklar ve aileleri hakkında gerekli sosyal inceleme yapılmakta ve uygun sosyal hizmet modellerinden yararlandırılmaktadır. Çocukları istismar eden kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulmakta ve Bakanlığımızca olay yakından takip edilerek davalara müdahil olunmaktadır.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, Bakanlığımız görev ve faaliyet alanında olmadığından değerlendirilememiştir.